

- 2) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om levnedsmidler m. m.
- 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om miljøbeskyttelse.
- 4) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om vandforsyning og lov om offentlige veje.
- 5) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ændring af vandløbsloven.
- 6) *Redegørelse af ministeren for offentlige arbejder.*
- 7) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).
- 8) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).
- 9) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.
- 10) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om aktieselskaber.
- 11) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om anpartsselskaber.
- 12) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst om en nordisk fond for teknologi og industriel udvikling.
- 13) *Forhandling om handelsministerens redegørelse af 23. maj 1973.*

- 14) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om leje. (Lejeansættelse, beboerdemokrati og bytteret m. v.).
- 15) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.
- 16) *Første behandling af:*
Forslag til lov om et udligningsbidrag til staten af visse faste ejendomme.
- 17) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Udligningsbidrag til Boligselskabernes Landsbyggefond).
- 18) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af ligningsloven.

Mødet hævet kl. 18.07.

98. møde.

Tirsdag den 29. maj kl. 10.

Formanden: Kulturudvalget har afgivet tillægsbetænkning over forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed. Eksemplarer er omdelt.

Indfødsretsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om indfødsrets meddelelse. Eksemplarer er omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme og lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 146) findes i tidenden sp. 6879).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Risgaard Knudsen: Mellem anden og tredje behandling har udvalget afholdt ét møde. I dette udvalgmøde har været forelagt en fra De samvirkende danske Husmandsforeninger modtaget skrivelse, hvortil udvalget også har modtaget landbrugsministerens kommentarer. Med landbrugsministeren har udvalget endvidere haft et samråd. Udvalgets arbejde mellem anden og tredje behandling er afsluttet, uden at der stilles ændringsforslag, og uden at der er krævet afgivet tillægsbetænkning.

Herefter skal jeg meddele, at socialdemokratiet, det radikale venstre og socialistisk folkeparti indstiller lovforslaget til vedtagelse i den affattelse, hvori det foreligger efter afstemningen over ændringsforslagene ved anden behandling.

H. C. Toft: Ved afslutningen af debatten ved anden behandling af dette lovforslag opstod der en drøftelse mellem landbrugsministeren og mig om kravet om, at man skulle tjene mindst halvdelen af sin indtægt ved landbruget, for at det kunne betragtes som hovederhverv, og at man skulle lægge mindst halvdelen af sin arbejdskraft i landbruget ved ejendommen, for at det kunne betragtes som hovederhverv. Jeg rejste spørgsmålet over for ministeren, om ministeren, som jeg mente ministeren havde antydnet, ville godkende, at man i en 5 års periode ikke opfyldte disse krav, inden man pålagde den pågældende påbud om at afhænde ejendommen.

Da det ikke afklaredes helt ved anden behandling, anmodede vi om en ny udvalgsbehandling, hvor vi stillede det samme spørgsmål til ministeren. Vi fik det svar fra ministeren, at han ikke kunne give tilsagn om generelt at undlade at meddele påbud om afhændelse i alle tilfælde, hvor det måtte vise sig, at lovens krav ikke var opfyldt. Men han gav tilsagn om, at lovens bestemmelser vil blive administreret under rimelig hensyntagen til den usikkerhed, der vil kunne være forbundet med at afgive en erklæring om fremtidige indtægtsforhold m.m. Ministeren skriver videre:

„Der vil således ikke blive meddelt påbud

om afhændelse, blot fordi en erhverver, der efter landbrugsloven skal have landbrug som hovederhverv, i enkelte år ikke opfylder indtægtskravet på grund af uheld i driften, sygdom el. lign.“

På denne baggrund bad vi om et samråd med landbrugsministeren, hvor jeg spurgte ministeren, om det ville være sådan, hvis ministeren meddelte en ejer et sådant påbud, at den pågældende ejer da ville få et års respit, altså et år hvor han havde mulighed for dels at indrette sine indtægtsforhold, så han kunne opfylde lovens krav, dels at indrette sine arbejdsforhold, således at han kunne opfylde lovens krav. Det har ministeren ikke kunnet give tilsagn om, hvad jeg beklager; men jeg lægger vægt på, at ministeren har sagt, at man ville administrere loven smidigt, for ellers kan det godt hænde, at mange kan komme i større vanskeligheder, end man i dag forestiller sig fra flertallets side.

Vi står nu ved afslutningen af den lange behandling af lovforslaget om landbrugsejendomme, og det ender set med mine øjne med det beklagelige, at man efter min opfattelse næsten kommer i strid med grundlovens ånd i § 74, hvor der står:

„Alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov“.

Det, man gør nu, er at man beskærer næringsfriheden, man beskærer mulighederne for indtjening, og man beskærer også friheden til at arbejde, hvor og hvor meget man ønsker at arbejde, idet man som betingelse for at udøve erhverv stiller krav om bopæl. På denne baggrund kan vi ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil stemme imod det.

Jeg vil også henlede opmærksomheden på, at det, man gør nu, forøger administrationen på dette område. Man skal ud at føre tilsyn, man skal ud at kontrollere, man skal ud at spørge ejere af ejendomme i nærheden af en ejendom, der er til salg, om der er nogen, der ønsker tillægsjord. Vi tager hermed et skridt tilbage i lovgivningen, hvor vi i 1971 fremmede en gunstig udvikling gennem landbrugspolitikken.

Vi beklager det, og vi anbefaler at stemme imod det foreliggende lovforslag her ved tredje behandling.

Søren Jensen (Hasserris): Ved anden behandling tilkendegav venstre sin stilling til flertallets ændringsforslag, som nu er indarbejdet i lovforslaget. Desuden stillede venstre en række ændringsforslag, som alle blev stemt ned. Efter dette kan venstre ikke stemme for lovforslaget, som efter venstres opfattelse vil give os en langt mere restriktiv landbrugslov med langt større administration, uden at det løser de problemer, som ikke-landmænds køb af landbrug har medført for landmænd i almindelighed og for de unge landmænd i særdeleshed.

På denne baggrund vil venstre ikke alene undlade at stemme, men stemme imod lovforslaget.

Svend Haugaard: Ved anden behandling gjorde jeg rede for vores principielle synspunkter, og jeg skal derfor kun her lige tilføje, at vi mener, at dette lovforslag, når det bliver gennemført, vil have en god virkning for generationsskiftet, også en nødvendig virkning, og samtidig også en god virkning med hensyn til sikring udadtil mod udenlandske opkøb. Endelig tror vi på, at det vil indebære den mest enkle form for administration, når der skal ske indgreb.

Vi hørte lige nu, at venstre ville gå imod, fordi lovforslaget var for restriktivt og ville give for megen administration. Det er min glære fornemmelse, at det forslag, som venstre har stillet, i højere grad vil være restriktivt og vil give væsentlig mere administration.

Bortset fra det mindretal, som jeg nævnte ved anden behandling, vil det radikale venstre stemme for lovforslaget.

Grethe Philip: Det lovforslag, der i dag er til tredje behandling, indeholder en række bestemmelser, jeg kan tilslutte mig. Afgørende for min stilling til lovforslaget som helhed er imidlertid, at der, om dette lovforslag vedtages, vil blive indført krav om bopæl og krav om landbrug som hovederhverv ved fremtidig erhvervelse af en landbrugsejendom. Der sker hermed en væsentlig begrænsning i den enkeltes frie adgang til at vælge erhverv. Det er jeg principielt imod, men desuden mener jeg, at denne begrænsning i adgangen til frit at drive landbrug på længere sigt vil vise sig at få vidtrækkende følger, der set fra en

samfundsøkonomisk synsvinkel vil være til stor skade.

Jeg skal ikke her ved tredje behandling gå ind i en detaljeret argumentation, men blot begrunde mit standpunkt. For at undgå misforståelse vil jeg pointere, at jeg finder, at landbrugsministerens oprindelige forslag og de af venstre stillede ændringsforslag er endnu mere uheldige end det nu foreliggende.

Mine hovedindvendinger mod forslaget, som det nu foreligger, er følgende: Vi har igennem en lang årrække ydet betydelige subsidier til landbruget. Jeg har selv stemt for meget af denne lovgivning, der var udtryk for social solidaritet, og som blev gennemført i en forventning om, at vi i en overgangsperiode burde holde dansk landbrug oven vande. Nu har forholdene ændret sig radikalt med vor indtræden i EF, og det var jo netop også et af hovedargumenterne for at gå ind i EF. Landbrugets afsætningsforhold vejer med rette tungt til i Danmark. Dansk landbrug kan nu blive et selvhjulpent, liberalt erhverv uden særlige støtteordninger. Så skal vi ikke straks begynde at indføre restriktioner — og det er jo det, der sker, hvis vi indfører særlige krav til den, der vil erhverve en landbrugsejendom, krav der i realiteten går ud på at forbeholde landbrugsbedrifterne for de egentlige landmænd ved at vanskeliggøre, at man samtidig kan kan drive landbrug og have byerhverv.

Disse restriktive bestemmelser vil få uheldige samfundsøkonomiske konsekvenser. Det vil blive vanskeligt for landbruget at få tilført den kapital, som er nødvendig for at gennemføre en rationalisering og en omlægning af vort landbrug, efterhånden som det bliver påkrævet. Landbruget vil næppe selv kunne klare disse investeringer.

På længere sigt vil den skarpe adskillelse mellem landbrug og byerhverv, som nu på tværs af alle udviklingstendenser bliver gennemført, føre os tilbage til de tider, hvor landbruget måtte bede om støtte fra andre befolkningsgrupper for at klare de økonomiske krav. Endvidere vil der ske prisforvridninger, der tilfældigt vil henholdsvis begunstige og ramme forskellige mennesker.

Min hovedindvending mod lovforslaget går på disse samfundsøkonomiske konsekvenser, men det tæller også med blandt mine indvendinger, at gennemførelse af dette lovforslag nødvendigvis må medføre en om-

[Grethe Philip.]

fattende og vel at mærke en stigende administration, efterhånden som flere og flere landbrug falder ind under loven. Hvad værre er, loven bliver efter min mening umulig at administrere således, at omgælse kan undgås. Det er for mig at se særlig kravet om hovederhverv, der vil give en stribe af omgæelser til skade for tilliden til vor lovgivning.

Tilbage står så EF-hensynet. Jeg er ikke blevet overbevist om, at hensynene til EF-problematikken er så tungtvejende og så akutte, at vi alene af den grund nødvendigvis må gribe til disse afværgeforanstaltninger. Under alle omstændigheder går lovforslaget langt ud over, hvad EF-hensynet kræver.

Jeg ser gerne, at vi fjerner særlige skatteprivilegier for enhver, der erhverver en landbrugsejendom, og vil medvirke til lovgivning herom; men den foreslåede bopæls- og hovederhvervsregel er et fejlgreb, og jeg agter derfor at stemme imod lovforslaget her ved tredje behandling.

Bernhard Baunsgaard: Jeg vil gerne takke udvalget, fordi man har pillet alt dette om, at man skal have eksamen for at være landmand, ud af forslaget. Jeg er også tilfreds med, at man har fastslået bopælspligten. Men jeg frygter, at bestemmelsen om hovederhverv vil blive umulig at administrere. Af den grund vil jeg stemme imod.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Angående hr. H. C. Tofts spørgsmål, om jeg ville give et generelt tilsagn med hensyn til det tidsrum, hvori svingninger i indtægten fra hovederhvervet kunne accepteres, skal jeg referere til det, formanden for udvalget, hr. Risgaard Knudsen, sagde, og den skriveelse, vi har fremsendt.

Jeg skal endnu en gang beklage, at venstre ikke ville medvirke til dette lovforslag. Det er svært for mig at se, hvor forskellen ligger mellem et forslag, som kræver uddannelse eller hovederhverv, og så det foreliggende forslag, hvor der er koblet bopælspligt på. Jeg kan ikke se, at det generer nogen som helst, specielt da ikke landbougdommen.

Der har været talt meget om meradministration. Jeg tillader mig at sige, at jeg er overbevist om, at det forslag, vi her er kom-

met med, vil give en absolut minimal meradministration, og derfor skal jeg ganske kort anbefale, at man stemmer for dette lovforslag. Jeg er overbevist om, at det også er til gavn for landbougdommen. Hvis pristigningerne på landbrugsejendomme fik lov til at fortsætte, fik kommende generationer ikke bedre muligheder end dem, der har haft landbrug hidtil, og det skulle vi gerne nå frem til.

Derfor skal jeg endnu en gang anbefale, at man stemmer for dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 105 stemmer mod 62; 2 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om levnedsmidler m. m.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 118) findes i tidenden sp. 6809).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 142 stemmer; 28 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om mæljobeskyttelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 155) findes i tidenden sp. 6826, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 2299).